Valtiovarainvaliokunnalle

Kalatalouden Keskusliitto pyytää kunnioittaen 75 000 euron lisäystä vuoden 2023 talousarvioesitykseen vesialueen osakaskuntien yhdistämistyötä edistävän selvityksen tekemistä varten. Arvioimme kustannusten muodostuvat seuraavasti.

Kustannuslaji	Kustannus, euroa (sis. alv)
Palkkakustannukset 1 htv	50 000
Matkakulut	1 500
Ostopalvelut	15 000
Muut kulut flat rate 17 %	8 500
Yhteensä	75 000

Tausta

Suomessa on noin 20 000 yhteisen vesialueen osakaskuntaa. Näiden yhteispinta-ala on 3,9 miljoonaa hehtaaria. Osakaskiinteistöjä yhteisillä vesialueilla on noin 1,36 miljoonaa. Kun perheen keskikoko oli vuonna 2020 2,72 henkilöä, yhteiset vesialueet koskettavat välillisesti noin kolmea miljoonaa suomalaista.

Nykyisen Luonnonvarakeskuksen edeltäjän Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) ”Kalaveden omistajan profiili” -tutkimuksessa suurimmaksi vesialueiden käyttöön ja hallintoon liittyvä ongelmaksi nimettiin vesialueiden omistuksen hajanaisuus ja pienet omistusyksiköt. Viime vuosina ongelma on kärjistynyt väestön ikääntymisen myötä: pienissä omistajayksiköissä toiminta on päättymässä toimijoiden loppumisen takia. Vesialueiden yhdistämisen tarve nousee esille toistuvasti eri selvityksissä, viimeksi Kalatalouden Keskusliiton vuonna 2022 Riihimäen erämessujen sekä Farmari-näyttelyn vieraille tekemässä kyselyssä.

Yhteiset vesialueet ja niiden yhdistäminen

Osakaskuntien yhdistäminen suuremmiksi yksiköiksi voidaan toteuttaa yhdistämällä eri kiinteistörekisteriyksikköinä olevat vesialueet, jolloin saadaan aikaan suurempi yhtenäinen vesialue.

Etelä-Savossa osakaskuntien yhdistämistä on toteutettu hankeavusteisesti vuodesta 2013 alkaen. Kymmenen vuoden aikana on syntynyt noin 30 isoa osakaskuntaa, joiden vesialueen pinta-ala on noin 200 000 hehtaaria. Uusien osakaskuntien keskimääräinen koko on yli 6000 ha, kun osakaskuntien keskimääräinen koko oli vielä 2000-luvun alussa vain 250 ha. Alueen toimijoille tehdyn kyselyn perusteella kalastajat ja vesialueen omistajat ovat erittäin tyytyväisiä uusien osakaskuntien toimintaan ja sen tuomiin mahdollisuuksiin. Isojen osakaskuntien toiminta on nykyaikaista ja talous vahvalla

pohjalla. Vesien- ja kalastonhoitoon sekä kalastuksen valvontaan pystytään panostamaan selkeästi entistä enemmän. Suuremmat omistajayksiköt antavat merkittävästi paremmat mahdollisuudet kaupallisen kalastuksen pyyntilupien myöntämiselle sekä vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupien kehittämiselle.

Anomuksen mukainen toiminta

Alueellisesti toteutetuista osakaskuntien yhdistämistoimituksista saatujen hyvien kokemusten johdosta esitämme saman toimintamallin laajentamista koko maata kattavaksi. Anomuksen mukaisella määrärahalla tehdään perusselvitys, jolla maakuntatasolla arvioidaan vesialueiden käytännön yhdistämistarve, yhdistämisistä saatava hyöty suhteessa kustannuksiin sekä kartoitetaan yhdistettäväksi esitettävien vesialueiden omistajapohja. Työn tekee tarkoitusta varten palkattava henkilö Kalatalouden Keskusliitossa yhteistyössä keskusliiton alueellisten jäsenjärjestöjen, kalatalousalueiden sekä Maanmittauslaitoksen kanssa.

Työn lopputuloksena saatavassa selvityksessä on koko maan kattavasti maakunnittain arvioituna vesialueiden yhdistämisen käytännön tarve, esitys yhdistettävistä vesialueista ja arvio yhdistystoimitusten hinnasta. Työn lopputulosta voidaan hyödyntää seuraavalla hallituskaudella erilaisten rahoituslähteiden sekä yhdistämistoimitusten suunnittelun pohjana.

Anojan tiedot

Kalatalouden Keskusliitto ry
Malmin kauppatie 26
00700 Helsinki
Y-tunnus: 0202139-0
Tilinumero: FI38 8000 1100 0613 66
Yhteyshenkilö: Vesa Karttunen, p. 050 3850875, vesa.karttunen@ahven.net

Helsingissä, 20.9.2022

Vesa Karttunen
toiminnanjohtaja
Kalatalouden Keskusliitto